

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

MNiSW-DFS-SFS-1700-6774-1/TB/11

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 14.04.11.
nr. 1813 podpis. Busewicz

Warszawa, 13 kwietnia 2011 r.

P. J. Kwiecień
Marszałek Senatu
wpłynęło dn. 14.04.11.
nr. 3435 podpis. K

**Pan
Bogdan Busewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do oświadczenia Pana Senatora Tadeusza Skorupy złożonego na 72. posiedzeniu Senatu RP w dniu 17 stycznia 2011 r., przesłanego przy piśmie BPS/DSK-043-3486/11 przedstawiam, co następuje.

1. Wzrostu znaczenia szkolnictwa wyższego w budowaniu społeczeństwa wiedzy nie należy uzależniać od poziomu finansowania relacjonowanego do PKB. Należy bowiem zauważyć, że na poziom i dynamikę zmian PKB wpływa złożona gama czynników wewnętrznych i zewnętrznych, a w tym kontekście poziom finansowania szkolnictwa wyższego byłby pochodną tych uwarunkowań.

Należy zauważyć, iż relacje udziału wydatków publicznych na szkolnictwo wyższe w Polsce są zbliżone do realizowanych w wielu krajach członkowskich Unii Europejskiej. W świetle danych ujętych w publikacji *Education at a Glance 2010* (OECD), udział w PKB wydatków publicznych na szkolnictwo wyższe w wybranych krajach europejskich w 2007 r. kształtował się na poziomie: Polska – 0,9; Hiszpania – 1,0; Irlandia – 1,1; Niemcy – 1,1; Wielka Brytania – 0,9; Włochy – 0,8.

Pozwolę sobie wyrazić pogląd, że w najbliższych latach istotne znaczenie dla szkolnictwa wyższego będzie miała przede wszystkim poprawa efektywności wykorzystania środków publicznych. Wiąże się to zarazem z istotnymi uwarunkowaniami funkcjonowania uczelni w sytuacji długofalowej perspektywy zmiany struktury kształcenia na studiach wyższych w wyniku procesów demograficznych oraz potrzeby optymalnego wiązania działalności dydaktycznej oraz badawczej z gospodarką i zmieniającymi się potrzebami społecznymi.

2. Jak zauważył Pan Senator, wysiłek inwestycyjny w uczelniach publicznych jest niewątpliwie nadrobieniem wieloletnich zaległości i wynika z konieczności unowocześnienia ich infrastruktury dydaktycznej i badawczej. Działania te są również konieczne dla stworzenia warunków do skutecznego konkurencyjnego polskiej uczelni na globalnym rynku edukacyjnym.

Istotnie w perspektywie wielu najbliższych lat spodziewać się należy zmniejszenia liczby studentów studiów wyższych w wyniku niżu demograficznego, jednakże wzrastać będzie coraz bardziej liczba uczestników studiów podyplomowych, wynikająca z konieczności zdobywania nowych kwalifikacji lub aktualizacji wiedzy. Liczba uczestników studiów podyplomowych prowadzonych w uczelniach w okresie 1989-2009 wzrosła ponaddziesięciokrotnie, i tak w 1989 r. kształtowała się na poziomie 19 061, w 1999 r. – 87 869, a w 2009 r. – 192 815. Pragnę również nadmienić, iż wysiłek inwestycyjny uczelni, o którym wspomina Pan Senator w znacznej mierze pokrywany jest ze środków unijnych, z których korzystają również uczelnie niepubliczne. Obecnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zakontraktowało na cele inwestycyjne 3,3 mld zł.

3 Jednocześnie uprzejmie informuję, iż zmiany w obszarze pomocy materialnej dla studentów i doktorantów wynikające z ustawy z dnia 18 marca 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw* mają przede wszystkim na celu zwiększenie dostępności pomocy materialnej dla osób w trudnej sytuacji materialnej, a także zwiększenie przejrzystości i uproszczenie systemu.

Przepisy ww. ustawy wchodzące w życie już z początkiem nowego roku akademickiego 2010/2011 zapewnią więcej środków na pomoc dla najuboższych studentów, dzięki zmianie proporcji wydatkowania przez uczelnie dotacji budżetowej na korzyść stypendiów socjalnych – środki na te stypendia nie mogą być niższe niż 60 % łącznej kwoty środków przeznaczonych w uczelni na stypendia socjalne, stypendia rektora dla najlepszych studentów i zapomogi (dotychczas było to 50 %). Zwiększeniu finansowania pomocy dla młodzieży w trudnej sytuacji materialnej towarzyszy zmiana polegająca na podniesieniu o 30 % minimalnej wysokości dochodu na osobę w rodzinie, gwarantującej studentom i doktorantom stypendium socjalne (w odniesieniu do aktualnych wartości oznacza to wzrost z 351 zł do 456,3 zł netto na osobę w rodzinie), jak również, o tę samą wartość procentową, maksymalnej wysokości dochodu (analogicznie z 602 zł do 782,6 zł netto na osobę), przy której uczelnie będą mogły przyznawać stypendia socjalne.

W efekcie powyższych zmian stypendia socjalne będą wypłacane większej liczbie studentów i doktorantów, a ich wysokość może znacznie wzrosnąć. Ponadto wzrośnie prawdopodobieństwo, iż stypendia te trafią wyłącznie do osób uprawnionych, będących w trudnej sytuacji materialnej, dzięki wprowadzeniu do systemu nowej regulacji umożliwiającej uczelniom uwzględnianie, w toku postępowania o przyznanie stypendium socjalnego, opinii jednostki odpowiedzialnej w systemie pomocy społecznej za ustalenie sytuacji dochodowej i majątkowej osób i ich rodzin. Narzędzie to służyć będzie do ustalania rzeczywistej sytuacji materialnej studenta w przypadku wątpliwości dotyczących zasadności przyznania stypendium ze środków budżetowych. Przyznanie organom uczelni i komisjom stypendialnym większych kompetencji w powyższym zakresie w sposób istotny ograniczy przypadki nieuprawnionego ubiegania się o pomoc materialną.

4. W roku 2010 został wypracowany nowy rządowy pakiet prawny ułatwiający dostęp do kredytów studenckich poprzez uproszczenie procedury ich udzielania, a także poprawiający efektywność działania systemu poręczeń tych kredytów.

W kwestii poręczeń kredytów studenckich, rozszerzony został zakres poręczenia dla osób najuboższych, dla których do tej pory konieczność przedstawienia poręczenia była istotną barierą w dostępie do kredytu. Od nowego roku akademickiego 2010/2011 studenci osiągający dochód na osobę w rodzinie do 600 zł uzyskują stuprocentowe poręczenie kredytu, zaś osoby z dochodami do 1.000 zł – poręczenie siedemdziesięcioprocentowe. Zmiana ta ma ogromne znaczenie dla osób, które miały trudności ze znalezieniem odpowiedniego poręczyciela kredytu studenckiego, a także obawy przed zaciągnięciem kredytu i jego spłatą po ukończeniu studiów.

Ponadto, w dniu 1 października 2010 r. weszło w życie nowe rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 maja 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad, trybu i kryteriów udzielania, spłacania oraz umarzania kredytów i pożyczek studenckich (Dz. U. Nr 87, poz. 560, z późn. zm.). Zmiany w stosunku do poprzedniego rozporządzenia obejmują m.in.: wprowadzenie legitymacji studenckiej lub doktoranckiej jako dokumentu potwierdzającego posiadanie statusu studenta, uniezależnienie wypłaty kredytu od postępów w nauce, nową definicję dochodu na osobę w rodzinie studenta oraz wprowadzenie możliwości zawieszenia spłaty kredytu wraz z odsetkami na okres do 12 miesięcy.

5. W znowelizowanej ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym przewidziano nową dotację podmiotową na finansowanie zadań projakościowych, która zasilana będzie przez wzrost wydatków państwa na szkolnictwo wyższe. Dotacja ta przeznaczona będzie na finansowanie najlepszych jednostek organizacyjnych uczelni publicznych i niepublicznych, które uzyskują status Krajowych Naukowych Ośrodków Wiodących (KNOW), na zwiększenie wysokości stypendiów doktoranckich dla 30% najlepszych doktorantów, dodatkowe finansowanie jednostek organizacyjnych uczelni posiadających ocenę wyróżniającą Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PKA), finansowanie studiów doktoranckich w uczelniach niepublicznych oraz wdrożenie wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia w powiązaniu z Krajowymi Ramami Kwalifikacji (KRK). Chcemy w coraz większym stopniu premiować jakość kształcenia.

Od szeregu miesięcy prowadzona jest debata nad rozszerzeniem finansowania uczelni niepublicznych z budżetu państwa. Po wypracowaniu wspólnego stanowiska w tej kwestii będzie możliwe przygotowanie odpowiedniego rozporządzenia, jako aktu wykonawczego do ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*.

Jednocześnie pragnę podkreślić, iż uczelnie niepubliczne mogą również ubiegać się o środki finansowe na naukę, w trybie i na zasadach określonych w ustawie o *zasadach finansowania nauki*, w tym o dotację na działalność statutową.

Ponadto szereg uczelni niepublicznych otrzymało środki finansowe w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - łącznie to 626,9 mln zł. Priorytet IV PO KL, który koncentruje się na podwyższaniu jakości funkcjonowania instytucji szkolnictwa wyższego, zarówno poprzez stworzenie korzystnych warunków systemowo-organizacyjnych dla efektywnego zarządzania szkolnictwem wyższym, jak też poprzez wywoływanie impulsów rozwojowych wpływających na dostępność i rozwój tych kierunków kształcenia, których znaczenie dla gospodarki opartej na wiedzy jest największe.

Łączę wyrazy szacunku

prof. Barbara Kudrycka